

IGANDEETAN IRTETZEN DA BIZKAIKO ETA GUIPUZKOAKO EUSKERAZ EGUINA DOMEKETAN URTETEN DAU

1902-ko Otsailaren
23^a

Euskalerrian, iru peseta urtean.—Erdalerrian, sei peseta urtean.
Guei Bakocha, Chakur chiki bat.

1902-ko Zezeillaren
23^a

IBAIZABAL-en Echea: Bilbon—Dendari Kalean (Calle de la Tendería) 19—Jaun José Astuy-renean.
Eskutitz edo karta guztiak zuzendu beitez artezkariaren echera: Tívoli, letra B, 2.º derecha.

GURE SUSKRIZIÑO-BATZAILLAK

BIZKAIA

Bermeo, José Antonio Zabala; Lekeitio, Julian Zearreta; Lemona, Prudencio Arrien; Plencia, Bernardino Sierra; Munguia, Eustasio Bilbao; Markina, Felipe Eizaguirre; Durango, Roberto Solonga.

GUIPUZKOA

Donostia, Zacarias Leizaola, Loyola, 17, liburategia; Azpeitia, Salvador Bengoechea, Bergara, Francisco Oyanguren; Tolosa, Baleriano Mokoroa; Irún, Guillermo Iguaran; Deba, Esteban Egaña; Zumaya, Pedro Ignacio Aizpuru; Zarautz, Jenaro Elizondo; Ondate, Fermín Bengoa; Mondragón, Antonio Kerejeta; Eibar, Julian Odriozola; Renteria, Gabriel Echebeste.

Euskalerriko oitura nolabaitakoak

Gaur guero jolasetan (1) eguingo ditugu asierako irakurkizun edo artikulu guenak. Onela nekazariak, gure irakurlerik erdiak eta gueiagok, gogozago irakurri ta aisago adituko dizkigute. Euskera pizkortzeko jaio da IBAIZABAL; baiñan beste zerbait ere eguin nai luke. ¿Zapatariak beti ari aldira, mailua eskuan dutela, taun taunka lanean? ¿Bizarguiñak gau ta egun ikusten alditugu guizonen aurpegiak jabonatzek? Ez. Noizik noizera musaldi bat eguin edo euria otetatorikigun jakin edo bertso berriak irakurri edo beste zerbait eguiten dute zapatari ta bizarguin ta indianoak ere bai. IBAIZABAL ere, beronen lanbidea baztertu gabe, Euskalerriaren alde alduenchoa esateko ernai egongo da. Erri baten alde itz eguiteko, beste bide batzuen artean, bi daude guregandik ez urruti: bata oitura onak erakutsi ta berengatik Erriaren izena gorestea (2); bestea, oitura charrak edo beintzat nola alakoak zein diran azaldu ta nola kendu litezkean aguertzea. Lenbiziko bidea bide labana, atseguina, goitik berakoa da. Bigarren berriz bide latza, nekea, betik gorakoa. Lenbizikoan arrotuta asko erorten dira. Bigarrenean erori bat ere ez, sapuztu ta mutur-zorroztu ordea amarretatik lau guchienez.

Iztuetak bere kondairaren kapituluak bukatueran Guipuzkoa goratzeko itz gozoak neurtzen zituen bezela (3), guk ere gure paper anai gabeko au, Ama euskeraren seme bakar-

(1) Jolasa bizkaitarrez olgueta da; guipuzkoarrez (bizkaitarrak jakin dezaten diot) bi edo gueyagoren arteko izketa, erderazko *diálogo*.

(2) Euskerazko gorotsi baskuentzez *elojatu* da.

(3) Ona emen erakusmen edo *muestra* bat.

Onenbeste meatze ain toki guichian nola arkitzen diran gure Probintzian, engañatzen ezpanaiz nere iritzian, ezitira topatuko Europa guzian.

(Guipuzkoa-ko Probintziaren Kondaira. VI garren Kapitulu atzenean).

cho au (4), apaintzeko, itz guri bigun gozoak ezarriko bagunitu jzein gozoz irakurriko lituketen euskaldunak itz auk!! Baiñan belarriak gozatu baiño naiago degu biotza sendatu; ta ontarako itz latz-samarrak esan bear badira, esan; ta guero eskerrak eman na dizkigutenak, eman lezazkigute (5); marmar aopean ari danari bizkarra erakutsi, gora beguiratu ta eraso lanari.

Asi dezagun itzaurrecho onen ondoren lenbiziko jolasa.

—Erri: gauzacho bat belarriara esan bear diat: ik ere erdalerriak bezela, baditukala ire utsak... ezuneak... (etzekiat nola esan iri adierazi bai baiñan ez aserrerrasteko guisan) makurraldiak... erorpenak... nola alako oiturak baditukala.

—Ta i, Ibaizabal edo errekestu, paper aur jaioberri ori gnisendatzeko chaplata bezela ator neregana?

—¿Chaplata ni? Enauk ondo esagutzen. Chaplatak mantarrezkoak izaten dituk eta koipea bear izaten diek.

—Aizena aizela, chaplata naiz zankozorro, koipe naiz porrusalda ¿zer nai dek? ¿zertarako asi aiz nerekin jolasean?

—Esango diat, Erri: ago pakean, arzak asnasa? Ez aiz aserratuko, esateko dadukadanak kilimatzen ba au?

—¿Ni aserratu? ¿Nor naukan ezaldakik? Oraindikan urte bete ezatala entzun nian Ama batek inoiz entzun eztuena: nere erraien erraia, euskera zarra eguiatzko euskaldunen titi gozozko bularra neronek il nezala. Nere asarrean erderazko paper batzuek atera nituen zintz eguieran zapia (pañueloa) atera oi dan bezela; ta ezne irakiñak eguiten duen antzera, pil pil nik ere puzkacho baten eguin nian eta guero ik ikusten dek.

—Bai, Erri, ikusten diat. Utzi dezaiogun orain jolasgai oni ta aserratuko ezaizan-ezkeroz, adizak: ire be-

(4) Beste paperak ilobak eta semeordeak dirudite.

(5) Guisa ontako itzak ezituzte gortuko euskalzaleen belarriak.

guiak beti zeudek auzora beguira: batean gora, bestean bera.

—¿Zer nai dek ba? ¿Ezkelak idukitzen dituzten guisan, beguiak alkarri beguira idukitzea?

—Nik nai nitek, adiskidea, ire burua ere ikusmiratu dezakala.

—¿Emakumetzat al nadukak, ispi-llu aurrean, ortzak aguirian nola farra eguin ikasten, iduki nai izateko?

—Ikusizak arretaz edo ajolaz nola ditukan ire erraiak, ortzak ez; nola bizi aizen, nolakoak ditukan ire oiturak. Auzora beti beguira bizi danari, autsa soñean, gorputzean erdoia ta buruan bazekiat zer zortzen zaion.

—¿Auzora beguira noiz ikusi nauk?

—¿Noiz? Egumero. Paris alde ortan Waldek-Rousseau-k onlaco deabrukeria, Dreifuss-ek alakoa eguin duela. Madrill-alde ortan Sagastak oguerako chapela bart aztu zuela ta gaurko goizalde eztulka ta echunka igaro duela. Romero Robledo El Currinche-rekin biar gozaltzeko dagoe la....

—On daiola gosariak batari ta besteari; eta Sagastak chano berri bat erosi dezala.

—Alabiz. Ta bitartean gure eche barren a inor bizi ospaltz bezela.

—¿A guizarajoa! ¿Ez aldituk irakurten beste paperak, erderazkoak? ¿Ez alde an ikusten nola onlaco edo alako ezneduni errestatu ta kanehilla kalean ustua zaion; alako edo onlako mutilli serenoari gabon gogorcho esan diolako, Amararako (1) bidea doarik edo *debalde* erakutsi ta sei egunean maia ta aterpea ta oguea ere *debalde* eman dizkieten?

—Utsa dek ori.

—Etzekiat ba betea zer dan. ¿Sei eguneko ostaturia doarik! Etzeukak edoizeñek ustatun ori.

—Ipui labor batekin jakineraiziko diat. Ibai baten erdi-inguruan, nekazari alper batek egun osoan lantzeko adiña lurrean, inchusa zegoan, usaigabeko lorez poliki apaindua. Negua zan, otsailla; ibaia ubeldeturik zi-

(1) Donostia-ko baiteche, katigutegui presondegui edo kartzela Amara aldean dago.

kin zikin ta lasterka zetorren ta ala bazterrak azpitik zakondu ta errekatzen zituen. Inchusak, usai gabeko loreak zut zutik zituela, farraz beguiratzen zien; ta alako batean, guchien uste zuelarik, ¡¡blaut!! ibai erdiko lurpilloa, azpitik arrotua, urbarrenean ondatu zan; ta inchusaren adar beltz ta usaigabeko lore churi polit-apaingarriak ubelde zikiñakitzu lipurdika ichasoruntz eraman zituen.

—¿Ta ipui ortan zein ote naiz ni?

—Inchusa, urtearen lenbiziko illean loretzen dan zugatz edo arbola sendoa.

—¿Ta ubelde orren ur zikiñak?

—Urrengo irakurkizunetan erakutsiko dizkiat.

EKETAK.

ARRANTZALEA

Airea: Inchanspeko alaba dendaria.

Nere ume, ume zoragarriya jachi zaite itsas basterrera, biyotz bigun eriyen kantachok issiltasun ontan entzutera.

Batelechoan biyak eseri eta naitazunez bakar bakarrean, nere antsi amorioz beteak sartutzeko zure biyotzean.

Gau illunak zurea estaltzen du, itsasoak ez dauka mugirik, aize bigun epelak soseguan, dana dago, dana zori-onguiz.

Itsasora irteten naizenean goizean goiz nere batelchoan, beti zaitut imajiña bezela eramaten gordia kolkoan.

Biyak joango guera gozaldi batez bogatuaz itsas barrenera, aize ariñ gozotsuen soñuan naitasunen penak kantatzera.

Zuretzako arrapatuko ditut milla arrai polit politenak,

guero ayek oartu ondorean zuzaz dira guztatuko denak.

Jakiñ zazun amoriyua nola senti detan biyotz ssamurrean, eskeniko dizut juramentua itsas eder urdin zabalean.

Batelehoan joango guera urruti бага kiskur urdinak pasiaz, alchatzen dan afar arro zuriya agurtu ta atzian lajiaz.

Ur aundiyak etzaitu izutuko ez etare aire indartsuak, ikustean zure begui zabalak biurtuko dira gozotsuak.

Erreguintzat otsandetuko zaitu Ugumarrak (1) kantu eztitsuan, itsastarrak zerura goitituaz zorionez pozezko ojuan.

Atozkit jail atozkit batelera atoz arren, atoz bereala, illarguiya dizdiatzen ari da illun zegüen itsaso zabala.

Aize bigun onak bultzatzen ditu bagachoak nere batelera, jatoz laister! ume zoragarriya biyotz ill au konsolatutzero.

VICTORIANO IRAOLA.

ESTUALDIETAN

V. Zapataria ta Kurtzea

Bizkaiko uri garbi chucun baketsu baten, altzoan ichasoa ta buruan iru kurtze daukazan urian, Eketa-renean (2), zapatari bat bizi zan, guizon eraguiña ta zolia, berbalduna ta barre-garria, zapataguiñen baiño azpikierietan errimeagoa, gogaldi edo umore eziñ obakoa ta inoren lepotik barre eguiteko ta eraguiteko guichi langoa. Atso bat, zapatari onen eza-gun andia, beste bereiñ atso ta atso erezi (3) leguez elizara ta osteria ibiltan zana, elizoiala buru-ganean toloztuta, aulki makur bat besotik dinguilzika ebala dendaurretik igaroten zan bakochean, zapatariak bere barruan itaune au eguiten eban: ¿Zetara joaten eteda onen sarri barritsu au konpesenariora (4)?

Jai-aurregun baten, atso au oi leguez elizara joango zalakoan, gure zapataria isillostuka sartu zan atsoa bera joan bear eban autorteguietan bertan. Lasterchu agurtu zan atso

(1) Sirenas.

(2) Uri atako mutillen artean *eketa* guztiz asko esatenda *ni*-ren orde. *Nik echoat esanen orde* *eketa* *echok esan*.

(3) *Ume ta ume erezi* esaten dogu «ume ta ez ume edo ume ta guizon, chiki ta andi, gazte ta zar» adierazoteko. *Atso ta atso erezi-k zar da gazte esan gura dau.* Bereiñ (*Beredin guipuzkoarrez*) asko-ren orde aurrez esaten da.

(4) Eketa-ren urian, beste askotan leguez autorteguietan orde *konpesenariora* esan oi da, autortu-ren lekuan *konpesan*. Azpikieriar *astruzia* esaten jako an.

barritsu aulki makurduna. Zapataria, eztul guztiak echerako ichita, kapa-barruan beguietragiño arpeguia gordeta, isisillik egoan, atsoaren *Ave Maria prúsima*-ri be erantzun barik. Asi zan au piri-para bere ezgauzak esaten, (kapa-barrukoa isillik). Elizan sarri berba eguiten ebala, lo be ez guichitan; katua ill eutsenean, arraioka gaurik erdian jo goiak eta jo beak ibilli zala; auzoakaz eztabaida garrratzen bat noizean bein; deabruzko zapatari bategaz elorrio-ak eukazala.... Au entzueran, abadetzakoak, ez-tarriko garrazperea gordeta euki-eziñik, karrazkadachu bat eguiñ eban isilla ta estua, baiña nor zan adierazoteko naikoa; bada entzun-da batera, *kangoiko maite maitea* (1) esanda, aitearenka ta puzka sakristeialdera joan zan atsoa.

Zapataria, ur bedinkatua artuteko be asti barik, eliz-osteko bide zigorrean zear (2) arin da arnasozka dendara eldu zan; da ezer jazo ezpailitzan, kapea ondo gordeta, Peru Dubako-ren kantak chiztuka ta zapatazorua mailluka jo ta jo ziarduan, lengo atsoa bera agurtu jakonean.

«Katalin: berandu abil gaur.

—Lotsabaga, arpegui-andi, Kudiorik be bajagoki baiño kristiñau obarik.

—¿Nogaz dona?

—¿Nogaz dodan? ¿Nogaz dodan diñok euk? Eugaz joat, arpegui-andi, lotsabaga, mazkara, chiel (3) orregaz.

—¿Miiñ ori piperrak janda daukana? ¿Ala pekatu-batzen abil, elizara eroateko?

—Neuk esango jentsat Bikarioari. Lotsabaga, mazkara, alper, ala baiño be (4) alper ori. Inpreñuko ondarretan anche bee bee beean bizirik sartuko abe i lotsabaga, mazkara....

—Katalin: orkatilletan usanehu batzuk botaiñaz, buru ori zoratu baiño lenago,

—¿Orkatillak diñok arpegui-andi orrek?

—Ene alabea ¿gaur be katuren bat ill al deune?

—Bikario kaunak emongo deusk iri katua, lotsabaga, arrazkotzar (5), mazkara, chiel, mando orreri. (Ta kanean zear ioala) ¿Kuras! Kuras santua zoan, igaz arpegui-andi orregoz bat eguinezkero.

Zapataria, estualdi atatik zelan ur-tengo eteeban gogoratu ezinda, guel-

(1) Kangoiko, Kauna, Kudio edo Kurio, Kuras.... erri beratakosse berbak dira onek be: *Jaungoiko, Jauna, Julio Judas*.... en orde-zkoak.

(2) Gaur bide barri zabal ederra dago.

(3) Baita mazkara ta chiel berbertakoak dira, beste inun, nik dakidala (ta aleguiñ andia eguin dot jakiteko), esaten estireanak, *Mazkara ta lotsabakotzarra* bardintsuak dira, *chiela ta kokoloa* be bai.

(4) Ondo biurkacha (erderatuten gacha) da lengo berben erriko esakerachu au. *Al-lagiñekoa, izan-atalkoa, gusti guztizkoa*: onen baten dabil bere esakurea.

(5) *Arrazkoa* bac-zurean ardi-narrua lotuta eguiten da. Erderaz *pandero* esaten da. *Arrazko* onek arratz chikia esan gura dau.

ditu zan, atso barritsu Bikario Kauna-gana joan zanean.

(Urrengo gueian jarraituko dau Eketak jazoriko estualdi au).

EUSKALDUN ERDALZALEA

IJITO BATEN KONFESIOA ETA PRONOSTIKOA

I

Etzan aín erdalzalea ere Peillo ijitoa, baiño jai-egunetan, eta ichurazko guizonakin itz eguitean, oi zítuan erderakadacho batzuek.

Bere eguitekorik arduratsuen oi zan Paskoakoa; batez ere aitortze edo konfesioa; ez pekatu andirik eta askorik zuelako, baiño etzitzaion bate-re gustatzen Erretore berriaren oitura. Onen aurrekoarekin oso ondo oi zetorren, jo-ta-pasa, jo-ta-pasa, ederki, bapo; baiño onek, au da, orain-goak, ortik ziri eta emendik ziri, imichak baiño charrago, etzuen pakerik ematen; guzi guzia zeatz jakin bear. ¡Orlako zazpikirik! ¡Jesús, Jesús! Onela jardun ta guero danak berari esan bear.

Gogorazio auekin eldu zan Peillo Erretorearen oinetara, aitortze edo konfesio on bat eguitera.

II

—¿Ezer ostu dezu?

—Ez Jauna: ostu ez; berotu ere.... inoiz andreari bizkarra izan ezik....

—Eztizut galdetzen *ostu* baizik *ostu*.

—¡Ai! ebatsi edo lapurtu esan naik du. *Errobar* ¿e?

—Bai orrisse ta bera.

—Uste det Jauna nik andreari bizkarra ez ezik, bedorri ere berrihuren batek berotu diozkala belarriak.

—Galdetzen dizut ezer ostu dezun.

—Lapur-pama badegu baiño....

—Eztizut galdetzen zeren pama dezun, baizik ezer ostu dezun.

—(Ausse dek guizonaren jakin be-rra).... Ez naiz oroitzen, Jauna, baiño bedorrek ezereen kezkarik balu nizaz, esan beza *prankeza* guziarekin.

—¿Egurrik erosten dezu?

—Ez Jauna.

—¿Surik eguiten?

—Bai Jauna; eta gogoa duenean etorri bedi gure echera kaponada bat artzera, eta berotu bat emango diogu, *plil* eta *plot*, gaztaiñak erretzen diran bitartean. Ikusiko du su ederra gure sukaldean.

—¿Gaztaiñeguirik badezute?

—Ez Jauna.

—¿Gaztaiñarik erosten?

—Ez Jauna.

—¿Inork eman?

—Ez Jauna, baizik guerok artu inor inkomoratu gabe.

—¿Nundik?

—¡Nundik... nundik!... bada... da-goen lekutik.

—Eta leku ori ¿noren da?

—Izenez Don Kalendario-rena (1) baiño izanez... ¿nork daki? Ara Jauna egui eguia; Jaungoiko gure Jaunak

(1) Don Kandelario.

eguin zuen mundua guzientzat; etzuen sartu inun mugarririk, baiño Adanen semeetan batzuek ziran *tontoak*, eta besteak *agudoak*; guk degu jatorria lenengoetatik, baiño aiek *tontoak* izanaz eztegu guk *kulpa-rik*. Paperetan ezta arkitzen ezer saldu zutenik, eta orregatik gure tokamenak ere emen urrean izan bear dute. Bigarren oiek (*agudoak*) ziran mugarri sartzailleak, baiño beren buruz, arrazoiaren kontra, eta ala kontu eguiten degu mugarririk eztagoala, eta beragatik seguruena da, bakoitzak, inor inkomoratu gabe eta issil-issillik, alduena artzea pake ta amorio santuan.

—Beguiria; eztegu emen Pillosopia bearrik. Esan zazu. ¿Zeinbat saku gaztaiña dituka eramanak?

—Asko ez Jauna.

—¿Zeinbat?

—(Au zazpikia). Ara ba Jauna, zort-zieho bat izan ditezke, baiño izan ditezela zazpi.

—¿Zeinbaten saltzen da sakua?

—Aidan ainbatean; iru pesetan, lauan, inoiz bostean ta ala.

—Zazpi lauko ogei ta zortzi. Emaiozkatzu ogeita zortzi peseta Don Kalendario-ri eta kito; eztago bestela absoluziorik.

—Jauna eman beguit azaolozioa eta nekea pagatuko diot.

—Ezin nezake.

—(¿Ezin lezakela...! ¡Ta jarri guizona *ablidade* gueiago gabe leku orretan Paskoako denboran!...) ...Beraz...

—Eztago beraz-ik eta Pillosopiarik, ordaindu eta etorri berriz absoluzioa nai badezu.

—Ondo da Janna; agur, eta datorren urtera arte.

III

—Aizak Peillo.

—¿Zer nai du, Don Kalendario?

—Mandua moztu bear dirak.

—¿Noiz nai du?

—Astelenean.

—Ongui da Jauna; eta adi beza, bedorri *letraua* dan ezkerro, galde bat eguin bear diot.

—Asko balioko dik ire galdeak.

—Asko edo guchi, dana dala; or dijoa. ¿Zer da obe? ¿artzekoa ala zorra?

—Artzekoa. ¿Asko dituk artzekoak?

—*Sobra* Jauna. Baiño goazen; ¿kito ala artzekodun da obe?

—Nik naiago diat artzekodun kito baiño.

—(Datorrela orain zazpikineri-erakustera zer eguin bear dedan).... Nik sinistu, Jauna, ori ala dala.

IV

Orra bada Don Kalendariok zerdioan. Naiago du orrek kito baiño artzekodun egotea. ¿Zertarako eman go diozkat ba nik orri ogeita zortz pesetak?... ¿Kitatzeko? Ez, ez; orre naiago du artzekodun kito baiño, eta nik ere ondo derizkiot. Eta gu biok *konprome* baguera ¿zer dauka ze ikusi zazpikik? Eta ala ere bereak

pagatzeko, eta bereala atzera biur-
tzeko beragana. Bai, bai; ago piska
bat; esserita baago, ni orrera orduko
atzeko aldea minberatuko zaik.

V

Trist.... trist.... triski-triski-triski....
ari da Peillo manduamossten; modara
nai zukean mosstu, izkira edo letra-
kiñ jarriaz nagusiaren izena eta izen-
goiti edo apellidua mokor-gaiñean.
Baiño.... ñola da ba apellidua?
¡Arraie arraiea! ezin oroitu, eta ori,
milla aldiz aditu dedala.... *Kalenda-
rio.... Kalendario....* ja, bai! *zaragoza-
no*, orra orisse, orrela.

Jarri zuen bada mandoaren mo-
korgaiñean letrakiñ «*Kalendario za-
ragozano*.» Nola oraindik berria zan
moda ori, etzan errian Peillo Ijitoa-
ren *pronostikoa* (askok uste zuten eta
deitzen zioten bezela), ikusi bear
etzuenik. Bazan bultzaka ta sartu-ir-
tena *Don Kalendario*-ren okulloan;
baino nola mandoa zan anka guziz
luzeduna eta goichoan zuen mokorra
lautik batek etzuten ikusten mokor-
gaiñeko *kalendarioa*, baizik *pronosti-
koa*.... Baino.... ¿zer *pronostiko*? ¡Zer!...
mandoa buztan-mocha zan ta.... iku-
siko zuten.... al zana....

Dana dala; inguru guzian *sonatu*
eguin zan Peillo Ijitoaren *Pronos-
tikoa*.

P. M.

BERTSO-BATZALDIK

Gaur amabost jakin eraguin guen-
duan batzaldira etorri direan ber-
tsoen artean, lenengo saria atera dau
Bermeo-ko J. A. eta A.-ek, zeñek,
ipinten daben *firma-tzat Biarguin*
bat; bigarrena, Zarauzko F. A. -k.

Bigarren batzaldirako gueia izan-
go da «*Tanbolinteruen bizimodua*».
Datorren igande edo domekararte da
epea edo *plazoa*. Gaur amabosteko
guei edo numeroan ikusi beitez zein-
tzuk direan batzaldi onetako baldin-
tasun edo kondiziñoak eta sariak.

Ona emen Bermeo-tarraren ber-
tsoak; Zarauz-koarenak urrengo
gueian arguitaratuko doguz.

Taberneruen bizimodua

Jagui da oetik tabernerua
Bere dendara joateko
Kopakada bi lenengo artuta
Eguna ondo asteko.

Burua dauko goizian astun
Atsoko ardauden indarrez,
Eheko danak altzau artian
Beti daukazu diadarrez.

Iñor etorri baiño lenago
Botillak daukaz beterik
Kaña ta anisez ondo ipiñita
Maien ganian zutunik.

Indar andiaz emongo baleuz
Bere edari apurrak
Kopa bategaz erdi orditurik
Ausiko leukez musturrak.
Errukiturik, bere auzuari
Eguin ezaion kalterik

Eztau ezerchu ak saldu gura
Ur apurchu bat bagarik.

Sartenekua aurrian dabela
Ta kuartillu bat ardoagaz
Zortziretako maian daukazu
Jateko gogo ederragaz.
Zagui betia datorrenian
Ardao lekutik echera,
Ikusi eta onchua bada
Doa bautizatutzero.
Lenengo ditu bost bat azumbre
Botaten bere ontzira,
Guero urez bete ta ondo estutu
Jausi eztaiten zorura.

Illundu ezkerro an dago bera
Prest eguiteko musian
Berrogei orri-dun liburua
Dabela bere aurrian.
Asten da arin datozanakaz
Ardao apur bat jokutzen
Joko pare bat eguin ezkerro
Badoa bera apaltzen.
Zabal zabalik maian daukazu
Bapere ardura barik,
Ardao onena beretzako dau
Joko-larien lepotik.
Errezetako eztau amesik
Illteko baiño gueiago,
Urezko ardaoa saldu ezkerro
Ezercho baiño gurago.
Ardura barik bizi oi dira
Euren bizitza guztian,
Ni bere orain oguera noa
Ta agur urrengo artian.

BIARGUIN BAT.

ASTEKO BERRIAK

AITA GUREARENTZAKO

DIRUBATZEA

Aste onetara arte baturikoa.

Patronato-an:

410 emoilte 93,10 peseta

Centro Vasco-n:

1352 emoilte 356,15 peseta

GUZTIRA: 1762 emoilte 449,25 peseta

Bermeo-ko *Biarguin bat*-ek bialdu
deusku eskutiz bat, aztelenean an
guerta zan chalupa baten ondamen-
diaren ganean. Guztia arguitaratute-
ko lekuri ez eukiteak atsakabetzen
gaitu; baiña zelan edo alan laburtuta
ona emen zer diñoan.

Domekan artu ebela Zarauz-ko
abadearen telegramia, baiña lengo
aste guztian arrain barik egozala, ta
ikusirik astelen goizean eguraldiak
ichura ona eukala, icharoratutea era-
bagui ebela.... ta an arrapa zituan
Zarauzkoak iragarririko ekachak.
Bat ez chalupa guztiak etorri zireala
larri. Bat orren billa, urten ebela
martitzenian, da ichasoan itzulita
aurkitu ebela. Ganean eroazan amar
guizon gazte gordin indartsuak icha-
so gaiztoak iruntzi ditu. Diño *Biarguin*
bat-ek «chalupachua» topau dabe guz-
tia egur, otzara, trabol, chamarra,
soisse, ta beste guztiakaz bata bestea-
ri sokakaz lotuta, euren aresseri eldu
ta euren ganian zelanbait egon albai-

deungaro bere guganako ontasun ta amodio laarre-
guijen. Bildurgarria bada Jaun andiori bere kas-
tigueta, da chito biguna bere misericordietan.
Orregaitik irakazten deusku eskritura santubak otz
eguin beban Jaunaren justiziako ziorrak Cain enbi-
dioso, Absalon lujurioso, Achab lukurreru, Nabuko
soberbio, ta Herodes krubelen ganian; argui eguin
ebala bere misericordiak arako Dabid penitentia,
Magdalena humilduba, Pedro conbertiduba, Pablo
amaituba, ta Augustino penatuben ganian. Imitau
deigun bada onein ejempluba: experimentau gura es-
padogu aen kastiguba. Beguiratu gaitian sarrihu
Jaunaren justizia ta misericordiak ispillu oneitan;
emenche ikasiko dogu nori jarraitu, ta zeri bildur
izan biar deutzagun. Emenche ikasiko dogu zelango
humildade, santidade, deboziño, ta bildur santuz be-
terik igon bear dogun altarako mai santu orretara.

¡Neure Jesus amorozoa! ¡Jaungoiko andia! Bero-
rren laguntasuna bagarik esta posible guk urteitia
pekatuben pisu astunak itzuli gaituban loi arterik.
Berorren grazia bagarik gure aragui ustela beti doa
bere gurari loien atzian; ta iñes eguitendau mai san-
tu orretan fedeak estalduten deuskuzan ondazun zo-
ragarri etarik. Emon beigu bada esagututen aen eser
eza; eta onein balio andia. Bistu begui Jauna gure
fedia, arguitu beguiz gure animako sugar bizian, ara-
ko Magdalena, Pedro, Pablo, ta Agustino andiagas
eguin eban legues. Ausse da, Jaun guganako amo-
dios betea bijotz gustirik eskatuten deutzaguna, one-
lan humildade, santidade, deboziño, amodio, ta bil-

lirean»..... ¡Errukarriak! Eriotza ikaragarriaz auzkan icharoaren bakar-tasunean, zelango naibague ta estutasuna ezeteeben igaroko guisajo andiak!

Jaungoikoari erregutu daigun zerruan euki daizala; ta dendatu gaitazan euren alargun eta umezurtzai lagun eguiteko. Senar eta aita baten gaitzaiak emoten daben samina ezin badogu kendu, kendu daigun gosearen zemakuntza edo amenazua, ori gueure eskuan daukagu-ta.

Joan dan aste guztian euki doguz beguiak Barzelonako guertaera izugarriakana bihurturik.

Moldeetan guei au sartu orduan tiroka eidabiz ondiño uri atako kaleetan soldauak eta oporlariak (huelguistas).

Mingarria da alkar jotzen edo alkar illten munduko gauzak zuzendu nai izatea. Languilleen artean guihienak dira orretarikoak, baiña amargarren partiak, parte gaitzotzak eta buru bagakoenak aguintzen dau «ausse eguin bear da» ta beste guztiak issil-issillik, bildur-arren, ezetz esaten eztira azartuten; eta orra zelan iru edo lau katuk daukeen euren eskuan Barzelona lango uri andi baten bakea ta bizimodua. Orretara, zuzendu baiño okertu obeto eguiten dira gauzak.

Barzelona ta bere inguruko errietatik, izurri edo minte edo eri (1) bat

(1) *¿Epidemiya* esan bear etedogu.

leguez zabaltzen asi da oporra Valencia Zaragoza ta Sevilla aldera. Uri onetan, languilleak lanari ichita oporrean dabiz; eztira, zorionez (guei au moldatuten dan egunera arte) burrukan asi aguintedun edo autoridadeakaz.

IZKIRIMIRIAK

—Chocho, ¿zer izango az i andi eguiten azanean?

—Eztaikit ba zer izango nazan; baiña umeai eurak erantzun ezin leikoen itannerik eguiteko besteko *lontoa* enaz beintzat izango.

A mutill, sarri entzuten ioat «el capital y el trabajo»; dirua ta lana, euskeraz izango dok. ¿Zer esan gura ioek berba orrek?

—Emoidak oguerleko bat eta ori izango dok kapitala; baiña nik iri oguerleko ori biurtzea, orisse izango dok lana. B.

—Adi zazu Mari Martin; zure remia asko asi da.

—Bai zurea baiña gueiago.

—Ez bada jaten eztuelako, beti ari da errota arria bezela, baiña berez bear.

—Ala da, zurea ezta asitzen jaioztetik chikia dalako.

—¿Eta zurea?

—¿Nerea? Emakumea, zaude issillik, nere pototok jaio zanerako bi urte bizatuen.

PEPE ARTOLA.

IGARKIZUNAK

I

¿Zein illetan emakumeak itz guchien eguiten du?

II

Bat bi neska polita
Ausoan dagona,
Izkira bat falta du
Ark izateko ona;
Bata irua oso
Jateko guriya,
Ta gañera Guipuzkoan
Mendiko erriya;
Dana da nere echean
Izugarri ona,
Ez da ama ez aita
Ez ere aitona.

III

R c

PEPE ARTOLA.

Lengo astekoen epaiak: lenengoari, *Maria*; bigarrenari *Mingaiñean dirua*.

Igarri dituez: Eibarko Larreateguik, Zarauz-tar batek, Donoztiako Julik zeñek ipiñi daben bigarrenaren epaia era onetan:

Mingaiñean dirua

Ta utsa patrikera
Kanta orrekin munduan
Makiña bat guera.

Julik leguez bertsoetan bialdu da bez epaiak urrengo biak:

Ama dauka gogoan

Beti seme onak,
Aria bear degu
Josiko degunak,
Maria da izena
Eibarko E. U. ona
Zuri bezela guri
Gustatzen zaikuna.

AITOR-EN ALABA.

J. A.

I

E. U. zure *iru bata*
Oroitzeko dama,
Euskeraz zuk bezela
Deitzen diot *ama*;
Askotan nasten zaio
Jostian *aria*
Ta gañera daduka
Izena *Maria*.

II

Diruak mingaiñean
Poltza berriz utsik,
Aien soñuak ez du
Koskiratzen ortzik.

ELOY ZARAUZ.

LA EDITORIAL VISCAYNA derikoa moldagintzan
Gran Vía, 26 eta Ledesma, 25.

dur santu bategaz guere bijotzean sarturik, ta berorregaz bat eguiñik bizi gaitazan mundu onetan berorren grazia ta adiskidetasunian, eta gozau daigun guero batera onnientzat preparau ta daukan betiko gloria, zein deseetan deitubedan gustioi Aitearen, Semearen, ta Espiritu Santuaren izenian. Amen.